Kennisverwerving en taalkrachtig vakonderwijs

De impact van *Teacher Design Teams*

Conferentie ‘Samen geschoold in elk vak’ - 2 oktober 2026 in Utrecht

Taal als Hefboom

- Scholengroep 20
- 1 jaar
- Steun en middelen van Leerpunt.be
- Doel: kennisverwerving en taalkrachtig vakonderwijs implementeren in 5 scholen voor secundair of voortgezet onderwijs

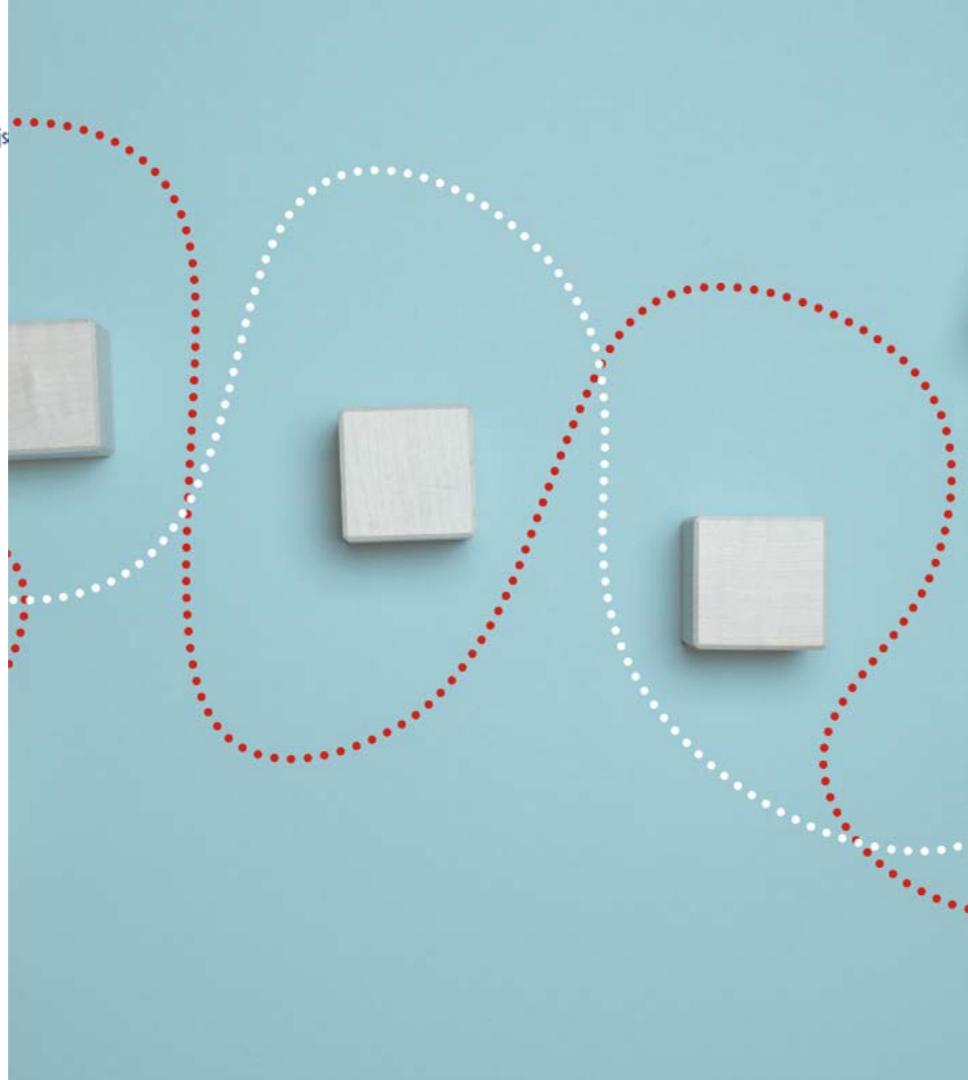

Tine Debruyne
beleidsmedewerker
sgr20

Jana De Geyter
beleidsmedewerker
middenschool
Geraardsbergen

scholen
groep
20.

Rien Vandersmissen
kwaliteitscoördinator
GO! atheneum Herzele

Natascha Derwael
aanvangsbegeleider
en taalanker KA
Geraardsbergen

Inge Gyssels
taalanker en leerkracht
Nederlands KAZ

Katrien De Schepper
directeur KA Brakel
(vervangend taalanker)

Partners

Lisa Verhelst – Dagelijks Leren

- ➤ praktijkgerichte begeleiding van de PLG en TDT
- ➤ coaching bij lesontwikkeling & taaltrajecten

Quinten Noppen – CNO

- ➤ bewaakt het didactisch en onderwijskundig kader
- ➤ geeft feedback op de opbouw van de leerpaden en webinars
- ➤ denkt mee over kwaliteitsopvolging & impactmeting

Kirsten Kielemoes - Scholengroep Dender

- ➤ brug met andere scholengroepen
- ➤ inhoudelijke en praktische feedback

Verandering gebeurt met mensen, niet voor mensen

Soule & Walker (2017)

Beginsituatie

Niet

➤ “Ik zie het nut hier niet van in!”

Wel

➤ “Ik weet niet hoe het moet.”

➤ “Ik heb hier weinig tijd voor.”

Inzetten op behapbare kennis én tijd om die samen toe te passen op eigen lessen.

Behapbare kennis

- ➤ Kennisdossiers
- ➤ Webinars
- ➤ Digitale leerpaden

scholen
groep
20.

3 sporen

1. Woordenschat en kennisopbouw
2. Kennis opbouwen met rijke teksten
3. Schrijven om kennis op te bouwen

Het volledige kennisdossier

3 sporen

1. Woordenschat en kennisopbouw
2. Kennis opbouwen met rijke teksten
3. Schrijven om kennis op te bouwen

scholen
groep
20.

Doelgericht woordenschat selecteren en opbouwen → rijke teksten lezen en luisteren om kennis te verbreden en taal te ontwikkelen → schrijven om kennis te verdiepen en vast te zetten

= bouwstenen van DENK!

= inzetten op leerstrategieën

Het volledige kennisdossier

leerpad
taal als hefboom #1

Tijd en ondersteuning om kennis toe te passen

Teacher Design Teams

scholen
groep
20.

➤ Aan de hand van stappenplannen in kennisdossiers;

➤ Lessen voorbereiden of aanpassen;

➤ Met ondersteuning;

➤ Reflectie na de les

Wat voorafging

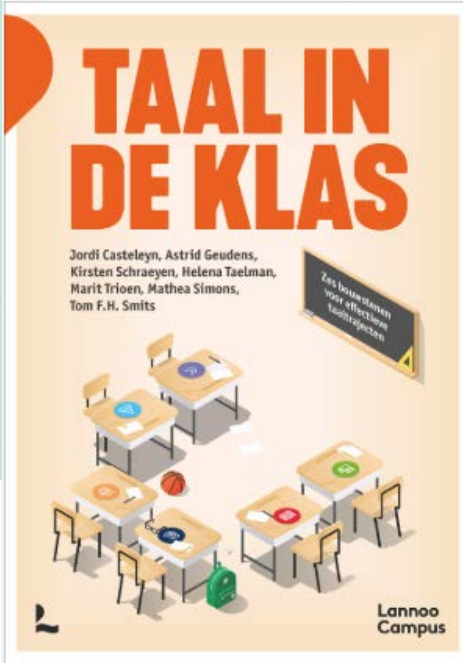

Een taalteam in beweging

- Opstart taalteam in najaar 2023
- Vertegenwoordiging uit elke school
- Analyse beginsituatie – "Welk type talenbeleid heeft jouw school?"
  - 📄 Papieren beleid: ideeën en plannen, maar weinig in praktijk
  - 👻 Spookbeleid: gedragen door taalteam, maar niet verankerd in klas
  - 🎲 Willekeurig beleid: veel losse initiatieven, weinig afstemming
- ❌ Geen enkele school met een strategisch beleid

scholen
groep
20.

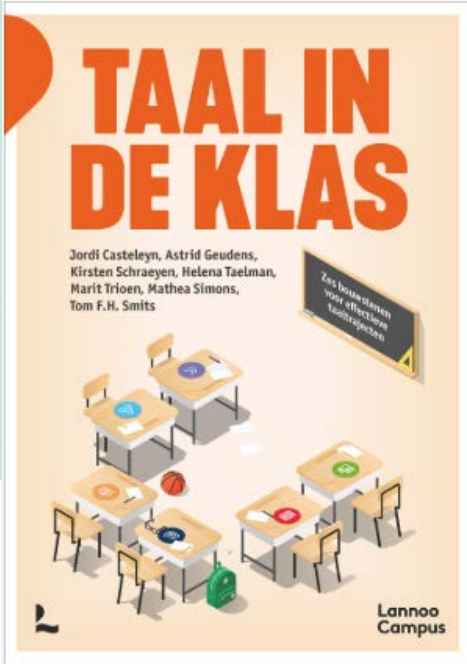

Wat voorafging

- Evolueren naar een strategisch taalbeleid
- Strategische keuzes – doelen, teamvorming, monitoring
- Professionele leeromgeving – hoe ondersteunen we leerkrachten duurzaam?

  > Taalbeleidsplannen

- Zes bouwstenen voor taaltrajecten
- Voorbereiding gezamenlijke acties (bv. Vlaanderenleestdag)

Collectief leren

1. **Professionele leergemeenschap (PLG)**

Wie? Taalanker per school en externe partners.

Doel: Delen van inzichten, gezamenlijke reflectie en afstemming.

Output: kennisdossiers, webinars en TDT’s

Hoe? 6 fysieke bijeenkomsten en online meetings tussendoor

Collectief leren

2. Teacher Design Teams

Wie? Taalanker en leerkrachten.

Doel: Inzichten van kennisdossiers toepassen op echte lessen

> praktijkvoorbeelden
> implementatie op de klasvloer

Output: lesmateriaal, werkvormen

Hoe?

- Werkvergadering
- Feedbacksessie
- Connect, vakoverleg, pedagogische raad …

Collectief leren

3. Digitale leeromgeving

Wie? Alle leerkrachten SO van de scholengroep

Doel: *Evidence-informed* inzichten rond taal- en kennisontwikkeling verspreiden

Output:

- 3 kennisdossiers
- 3 webinars
- praktijkvoorbeelden
- 6 leerpaden

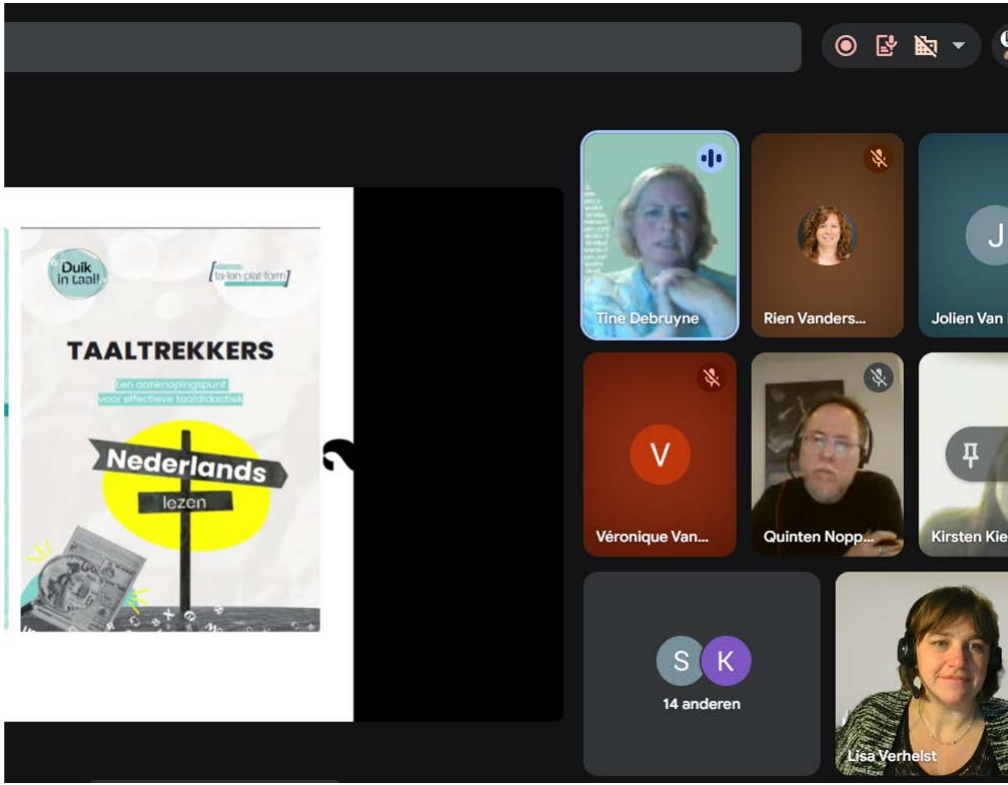

Collectief leren

4. Stuurgroep

Wie? Taalankers en directeurs.

Doel: Duurzame implementatie Taal Als Hefboom garanderen

Output: bruggen met o.a. HR-beleid, nauwe samenwerking tussen taalankers en directeurs …

Hoe?

- Werkvergaderingen

Resultaten

scholen
groep
20.

Resultaten

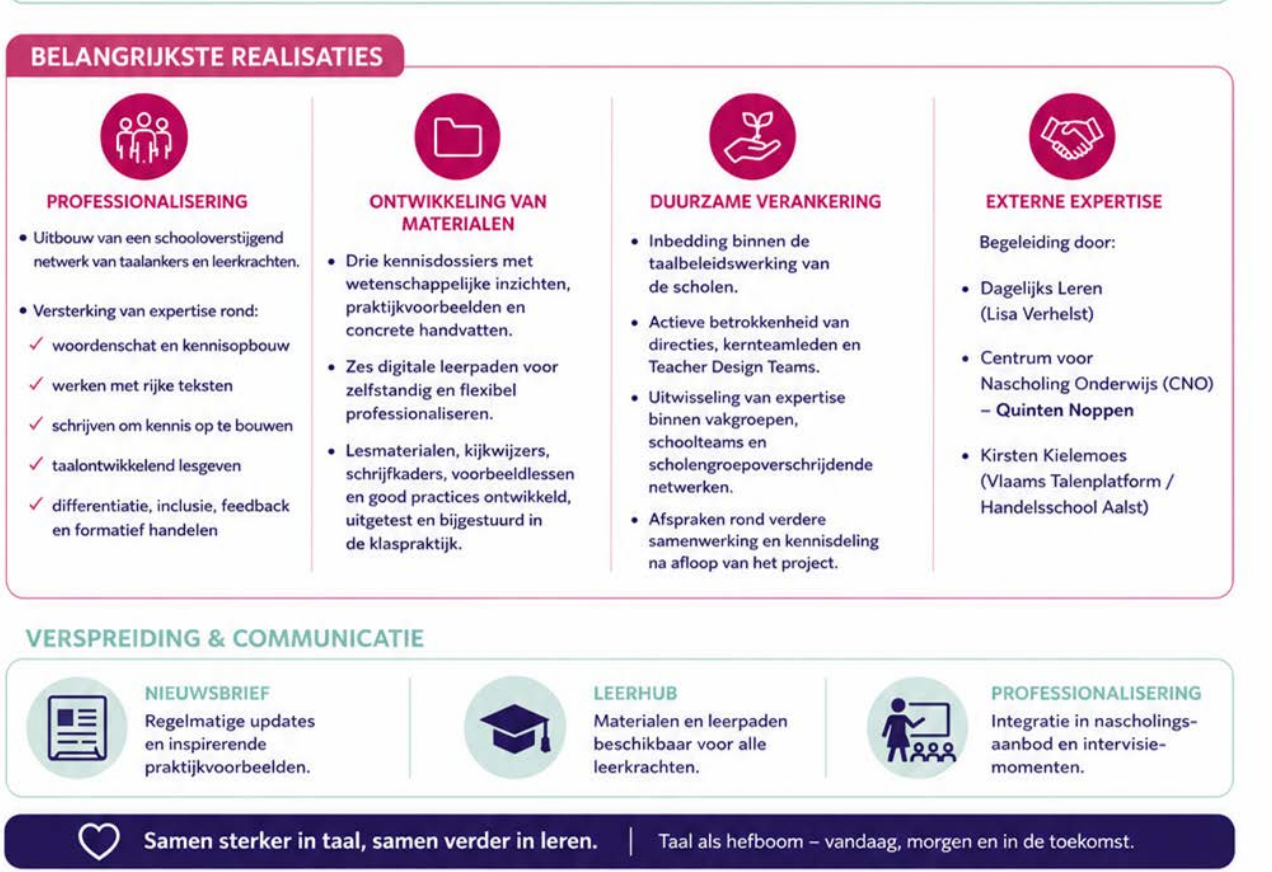

scholen
groep
20.

Krachtlijn 1

Een degelijk *evidence-informed* kader als fundament

- Onderzoek als basis
- Opvolging door taalexperten
- Effect op leerlingniveau waarnemen

Krachtlijn 2

Heel heldere visie en focus

- Kwaliteit boven kwantiteit
- Haalbaarheid
- Coherentie
- Link met kennisopbouw
- Taal in alle vakken op een manier die relevant is

Krachtlijn 3

Een kennisdossier in de vorm van een stappenplan

- Nodigt uit tot actie
- Concreet voor niet-taalleerkrachten
- Uitdagend voor taalexperten!

2. Stappenplan

Stap 1 — Selecteer relevante woordenschat

Kies een haalbare set woorden en woordcombinaties (woorden die vaak samen voorkomen) die nodig zijn om de lesdoelen te halen. Denk aan twee soorten taal:

- Vaktaal: vakspecifieke termen.
- Schooltaal: algemene, vaak abstracte woorden die in alle vakken voorkomen.

Krachtlijn 4

Vrijwillige deelname van leerkrachten

- Enthousiaste en gemotiveerde leerkrachten
- Keuze kennisdossier a.d.h.v. vakgebied
- Taalankers spreken leerkrachten aan

Begrippenlijst

Socialisatie: Het proces waarbij je de **gewoonten, kennis, waarden en normen** van een groep of maatschappij aanleert om succesvol te kunnen functioneren.

Waarden: De **idealen of zaken** die we als groep of individu nastreven en belangrijk vinden; de 'waarom-vragen' achter ons gedrag.

Normen: Concrete **regels of gedragsvoorschriften** die voortvloeien uit waarden; de 'hoe-vragen' die bepalen hoe we actie ondernemen.

Instituties: Een **vast systeem van afspraken** dat bepaalt hoe mensen samenwerken en zorgt voor stabiliteit, orde en sociale controle.

Sociale rol: Het geheel van **verwachtingen, normen en gedragspatronen** die de samenleving koppelt aan een specifieke sociale positie.

Continuïteit: Het **stabiel blijven** van de maatschappij over de tijd heen door regels door te geven aan nieuwkomers.

Cultuuroverdracht: Het fenomeen waarbij de **sociale identiteit** van een groep generaties lang stabiel blijft, terwijl de individuele leden voortdurend wisselen.

Meme: Een **eenheid van culturele informatie** (overtuiging, gewoonte, vaardigheid) die zich verspreidt doordat mensen elkaar imiteren.

Krachtlijn 5

TDT als actieve werkvorm

- Gemeenschappelijk lesontwerp
- Feedbacksessie
- In kleine groep
- Op maat
- Vak- en didactische expertise van de leraar doet ertoe!

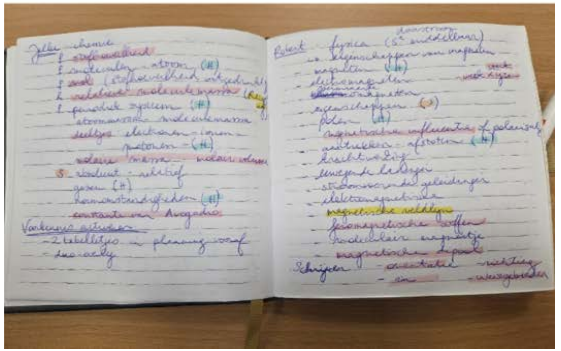

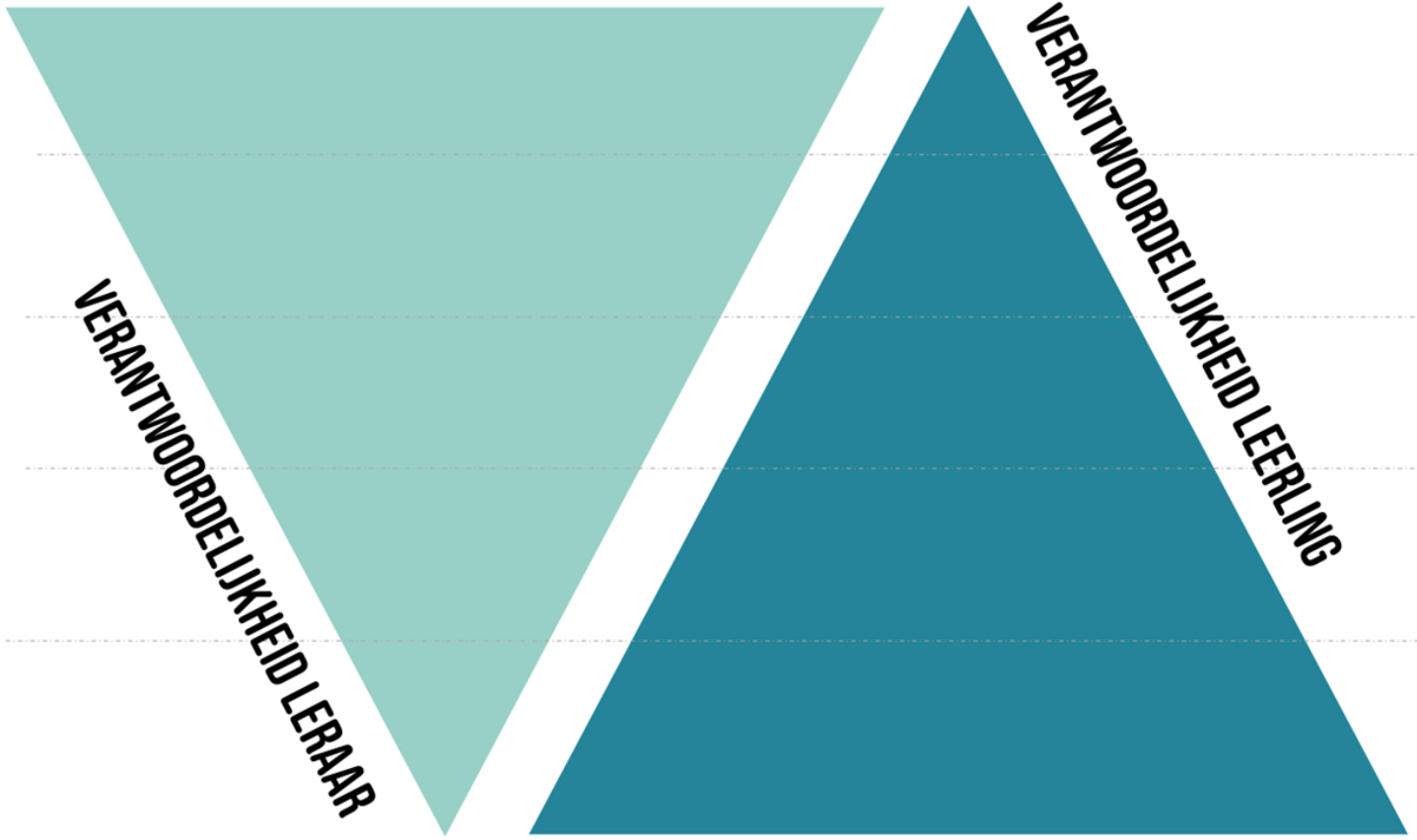
VERANTWOORDELIJKHEID LERAAR
VERANTWOORDELIJKHEID LEERLING
IK
WIJ
JULLIE
JIJ

GRRIM-model

Krachtlijn 6

Externe begeleider als coach of facilitator

- Meer ‘gewicht’
- Aanklampend werken
- Niet elk taalanker voelt zich (al) taalexpert
- Input over werkvormen voor collectief leren

Krachtlijn 7

Output komt uit de scholen

- Waarderend voor leerkrachten
- Concreet
- Voorbeelden uit verschillende vakken, finaliteiten en graden

Krachtlijn 8

Gedreven en hardwerkende taalankers

- Ken je team!
- Vertaalslag naar de school
- Ook voor hen: groeien en leren
- PLG

Krachtlijn 9

Aanpassingsvermogen: op maat van de school en sgr

- Flexibel omgaan met wat zich aandient (bv. vraag van directie voor input op AH en AB-connect)
- Van 5 naar 3 sprints
- Zichtbaarheid in leraarskamers

Krachtlijn 10

Aanpassingsvermogen: op maat van het project

- Invulling professionalisering
- Linken met andere domeinen van taalbeleid
- Uren voor een taalanker

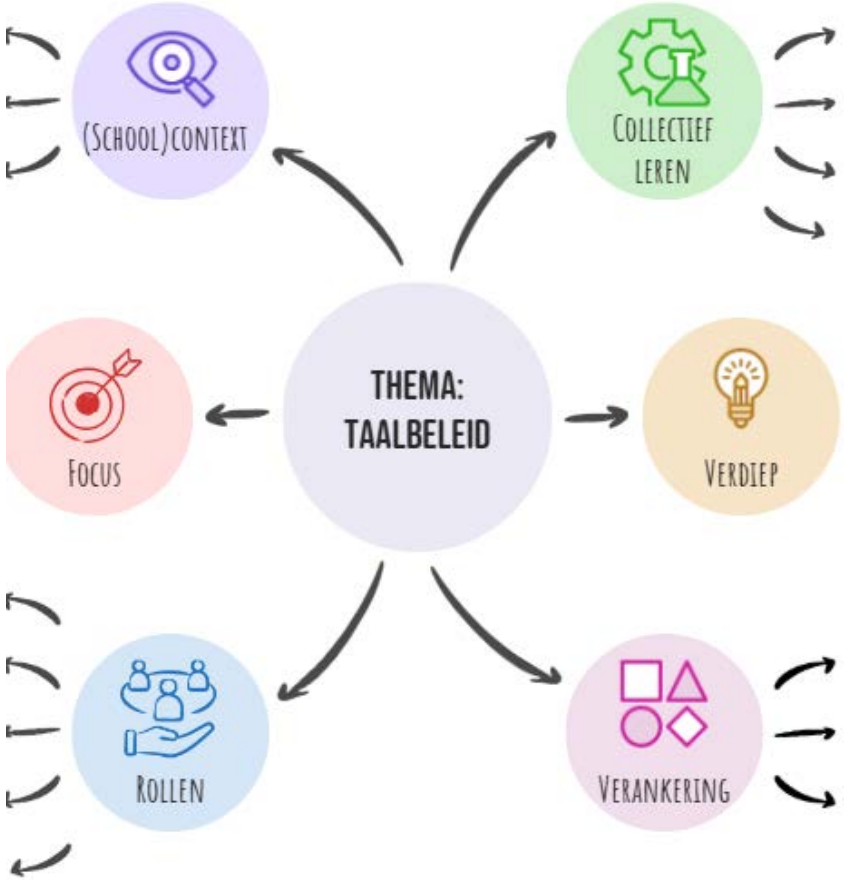

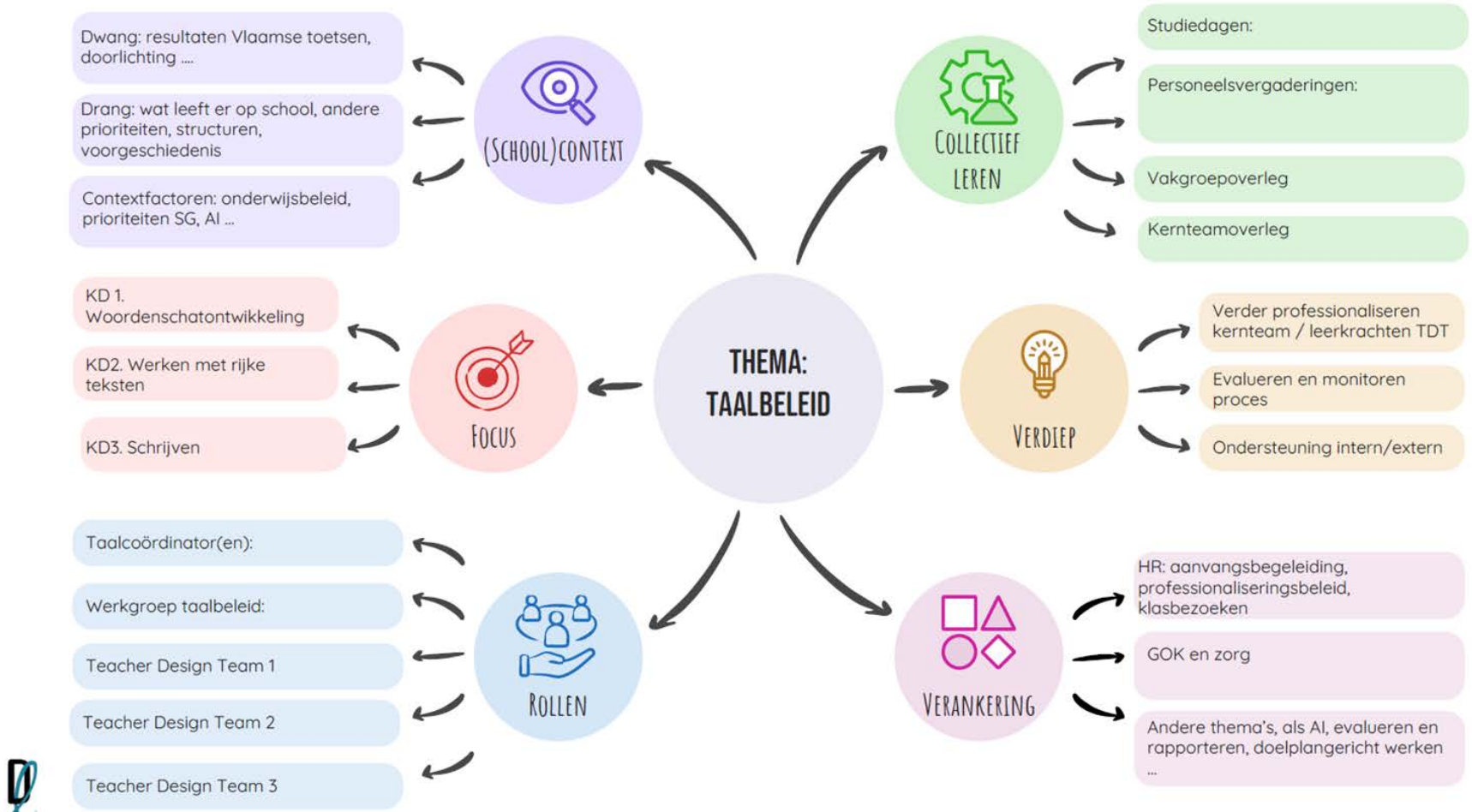
THEMA: TAALBELEID
(SCHOOL)CONTEXT
Dwang: resultaten Vlaamse toetsen, doorlichting ....
Drang: wat leeft er op school, andere prioriteiten, structuren, voorgeschiedenis
Contextfactoren: onderwijsbeleid, prioriteiten SG, AI ...
COLLECTIEF LEREN
Studiedagen:
Personeelsvergaderingen:
Vakgroepoverleg
Kernteamoverleg
FOCUS
KD 1. Woordenschatontwikkeling
KD2. Werken met rijke teksten
KD3. Schrijven
VERDIEP
Verder professionaliseren kernteam / leerkrachten TDT
Evalueren en monitoren proces
Ondersteuning intern/extern
ROLLEN
Taalcoördinator(en):
Werkgroep taalbeleid:
Teacher Design Team 1
Teacher Design Team 2
Teacher Design Team 3
VERANKERING
HR: aanvangsbegeleiding, professionaliseringsbeleid, klasbezoeken
GOK en zorg
Andere thema's, als AI, evalueren en rapporteren, doelplangericht werken
...

Verankeren in systemen en structuren

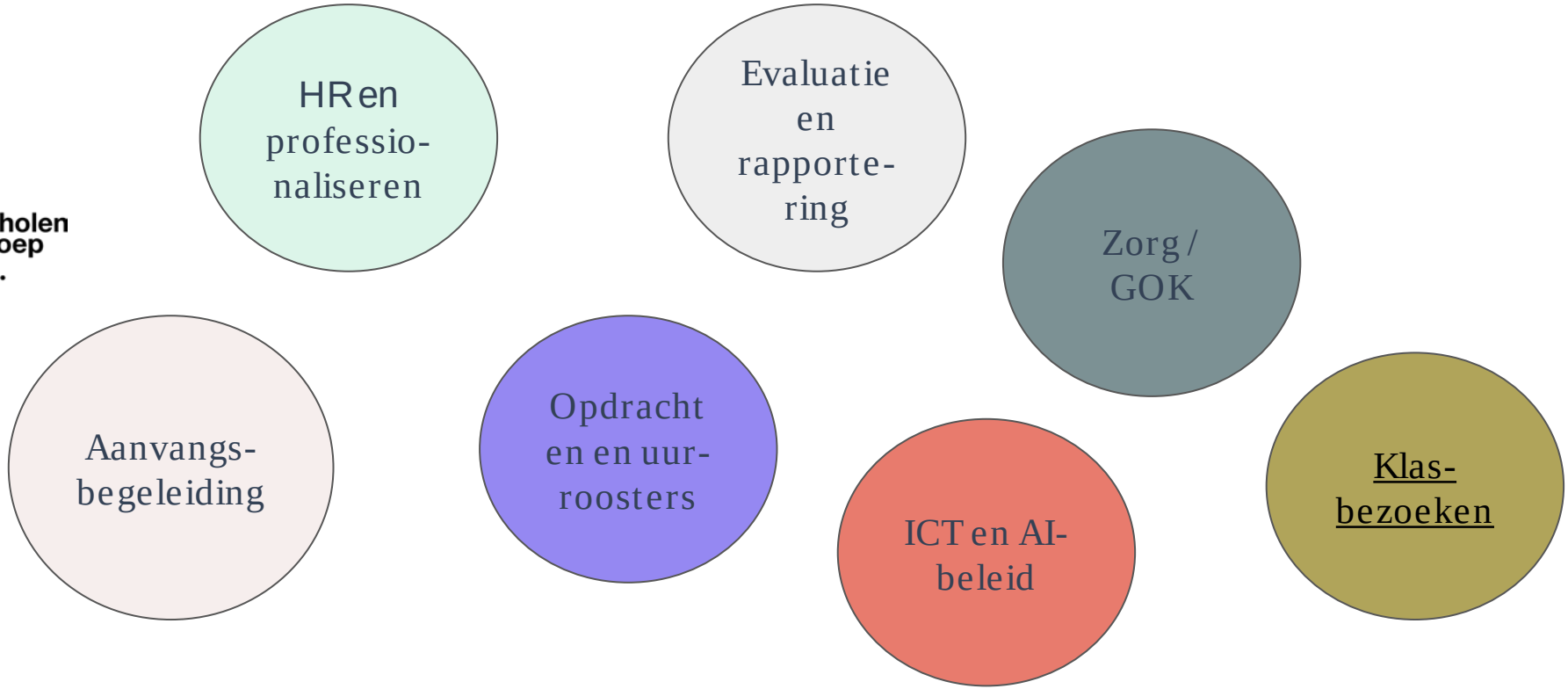

Wat is in jouw school nodig
om met *teacher design*
teams aan TVO te kunnen
werken?

Tine Debruyne

➤ Voor vragen rond materialen, inzichten en project

➤ tine.debruyne@scholengroep20.be

Lisa Verhelst

➤ Voor ondersteuning van jouw team of inzichten rond collectief leren

➤ lisa@dagelijksleren.be ; www.dagelijksleren.be